

Arkusz egzaminacyjny nr 3

Nr zad.	1.	2.	4.	6.	8.	11.	12.	16.	17.	18.
Odp.	B	PF	B2	A	BC	PF	B	C	FP	AC

1 p. – wskazanie poprawnej odpowiedzi.

0 p. – odpowiedź niepoprawna lub brak odpowiedzi.

Zad. 8. – **rozpoznawanie części mowy**, zob. Repetytorium z języka polskiego *Teraz egzamin ósmoklasisty*, s. 170–176
 Zad. 10. – **zasady pisowni**, zob. Repetytorium z języka polskiego *Teraz egzamin ósmoklasisty*, s. 207–208
 Zad. 18. – **rodzaje stylów w języku**, zob. Repetytorium z języka polskiego *Teraz egzamin ósmoklasisty*, s. 200

Numer zadania	Poprawna odpowiedź	Liczba punktów	Zasady przyznawania punktów
3.	Np. Na podstawie wypowiedzi podmiotu lirycznego można wnioskować, że człowiek potrzebuje akceptacji swoich decyzji, dlatego poszukuje odpowiedzi w swoim sumieniu, określonym w tekście jako głos wewnętrzny.	(0–1)	1 p. – wskazanie poprawnej odpowiedzi. 0 p. – odpowiedź niepoprawna lub brak odpowiedzi.
5.	a) BD b) Wyrazy <i>odradza</i> i <i>doradza</i> w zestawieniu to antonimy.	(0–2)	2 p. – podanie poprawnych odpowiedzi w części a) i w części b). 1 p. – podanie poprawnej odpowiedzi w części a) albo w części b). 0 p. – odpowiedź niepoprawna lub brak odpowiedzi.
7.	Np. Użyte stwierdzenie ma charakter ironiczny, ponieważ między człowiekiem i jego głosem wewnętrznym nie ma porozumienia, o czym świadczą niezrozumiałe sylaby wypowiedziane przez głos wewnętrzny.	(0–1)	1 p. – podanie poprawnej odpowiedzi. 0 p. – odpowiedź niepełna, niepoprawna lub brak odpowiedzi.
9.	a) Autor: Antoine de Saint-Exupéry Tytuł: <i>Mały Książę</i> b) Fragment wypowiedzi ujęty w cudzysłów dotyczy obowiązków i ich zaniedbania. c) Np. Wypowiedź narratora w podanym fragmencie utworu i dialog z głosem wewnętrznym są podobne częściowo. W wierszu Herberta człowiek rozmawia z własnym sumieniem, czyli z samym sobą. We fragmencie <i>Małego Księcia</i> narrator również prowadzi rozmowę sam ze sobą, ale zwraca się także do innych ludzi.	(0–3)	3 p. – poprawne rozwiązanie części a), b) i c). 2 p. – poprawne rozwiązanie części a) i b) lub a) i c) lub b) i c). 1 p. – poprawne rozwiązanie części a) lub b) lub c). 0 p. – odpowiedź niepoprawna albo brak odpowiedzi.
	Opracowanie lektury zob. Repetytorium z języka polskiego <i>Teraz egzamin ósmoklasisty</i> , s. 50–52		
10.	C Zasady pisowni zob. Repetytorium z języka polskiego <i>Teraz egzamin ósmoklasisty</i> , s. 207–208	(0–1)	1 p. – wskazanie poprawnej odpowiedzi. 0 p. – odpowiedź niepoprawna lub brak odpowiedzi.
13.	Np. Piękno człowiecze to zarówno wygląd człowieka, jak i jego zachowanie oraz sposób mówienia.	(0–1)	1 p. – podanie poprawnej odpowiedzi. 0 p. – odpowiedź niepoprawna lub brak odpowiedzi.

14.	<table><tr><th>Bohater</th><th>Tytuł książki</th><th>Cecha</th></tr><tr><td>Ligia</td><td><i>Quo vadis</i></td><td>skromna</td></tr><tr><td>Bernard Zygier</td><td><i>Szyfrowe prace</i></td><td>wierny</td></tr><tr><td>Jan Bytnar ps. Rudy</td><td><i>Kamienie na szaniec</i></td><td>odważny</td></tr></table>	Bohater	Tytuł książki	Cecha	Ligia	<i>Quo vadis</i>	skromna	Bernard Zygier	<i>Szyfrowe prace</i>	wierny	Jan Bytnar ps. Rudy	<i>Kamienie na szaniec</i>	odważny	(0–3)	3 p. – podanie trzech bohaterów i książek, z których pochodzą, określenie cechy każdego z nich. 2 p. – podanie dwóch bohaterów i książek, z których pochodzą, określenie cechy każdego z nich. 1 p. – podanie jednego bohatera i książki, z której pochodzi, określenie jego cechy. 0 p. – odpowiedź niepoprawna albo brak odpowiedzi.
	Bohater	Tytuł książki	Cecha												
Ligia	<i>Quo vadis</i>	skromna													
Bernard Zygier	<i>Szyfrowe prace</i>	wierny													
Jan Bytnar ps. Rudy	<i>Kamienie na szaniec</i>	odważny													
Opracowanie lektur zob. Repetytorium z języka polskiego Teraz egzamin ósmoklasisty, s. 41–43, 44–46, 47–49															
15.	a) Świat jest jak scena teatru, na której występujemy i odgrywamy różne role. b) Np. Fragment tekstu Williama Szekspira może być komentarzem do rozważań autora artykułu <i>Twórca i odbiorca</i> . Mieczysław Maliński przekonuje bowiem, że w życiu możemy być zarówno aktorami, jak i widzami, odbiorcami sztuki. Na co dzień odgrywamy różne role, bo jest to istotą ludzkiego życia, podstawą do odkrywania prawdziwego piękna człowieka.	(0–2)	2 p. – podanie poprawnych odpowiedzi w części a) i w części b). 1 p. – podanie poprawnej odpowiedzi w części a) albo w części b). 0 p. – odpowiedź niepoprawna lub brak odpowiedzi.												
19.	a) C b) Np. Dobranie odpowiedniego stroju do okoliczności może być wyrazem piękna nie tylko zewnętrznego, lecz także wewnętrznego, ponieważ w niektórych sytuacjach wygląd oddaje nasz stosunek do otaczającego świata.	(0–2)	2 p. – podanie poprawnych odpowiedzi w części a) i w części b). 1 p. – podanie poprawnej odpowiedzi w części a) albo w części b). 0 p. – odpowiedź niepoprawna lub brak odpowiedzi.												
20.	Np. ZAPROSZENIE <i>Serdecznie zapraszamy uczniów naszej szkoły i ich rodziców na obchody Międzynarodowego Dnia Teatru, które rozpoczną się 27 marca o godzinie 16.00 w szkolnej auli. Podczas tego wydarzenia zaprezentujemy przedstawienie na podstawie „Balladyny” Juliusza Słowackiego. Za pośrednictwem sztuki chcemy zwrócić uwagę na ponadczasową wartość dobra i niszczącą siłę zła. Poprzez postać Balladyny ukażemy, jak wpływają na człowieka zawiść i egoizm, jak zgubne są konsekwencje złych uczynków. Poprzez bohaterki Alinę i matkę skłonimy do refleksji nad tym, czym są dobro i piękno w człowieku. Gorąco zachęcamy do spotkania ze sztuką, a po przedstawieniu do rozmów o wrażeniach związanych z odbiorem spektaklu.</i> Aktorzy Szkolnego Koła Teatralnego	(0–3)	<u>Treść i forma:</u> 2 p. – treść zgodna z poleceniem, podanie dwóch argumentów uwzględniających zachętę do udziału w wydarzeniu; uwzględnionych pięć elementów dotyczących formy (kto zaprasza? kogo zaprasza? na co zaprasza? kiedy się odbywa? gdzie się odbywa?). 1 p. – treść zgodna z poleceniem, podanie dwóch argumentów uwzględniających zachętę do udziału w wydarzeniu; uwzględnione cztery elementy dotyczące formy. 0 p. – treść niezgodna z poleceniem albo treść zgodna z poleceniem, ale uwzględnione tylko trzy elementy dotyczące formy. <u>Poprawność jęz., ort. i int.</u> 1 p. – łącznie nie więcej niż dwa błędy (jęz., ort. i int.). 0 p. – łącznie trzy błędy lub więcej.												
Wskazówki dla piszących zaproszenie zob. Repetytorium z języka polskiego Teraz egzamin ósmoklasisty, s. 162 i 166															

Zadanie 21. (0–20)

Napisz artykuł do gazetki szkolnej, w którym zachęcisz czytelników do przeczytania *Małego Księcia* Antoine'a de Saint-Exupéry'ego. Mottem artykułu uczyni myśl: *Prawdziwe piękno jest niewidoczne dla oczu*. W argumentacji wykorzystaj znajomość lektury *Małego Księcia*. Twoja praca powinna liczyć co najmniej 200 słów.

Przykładowe wypracowanie o charakterze argumentacyjnym – artykuł

„Zobaczyć sercem”

„Prawdziwe piękno jest niewidoczne dla oczu”.

Antoine de Saint-Exupéry

Na co dzień jesteśmy tak zabiegani, że nie zwracamy uwagi na wiele rzeczy. Wydają się nam one mało ważne, czasem śmieszne, a innym razem irytujące. Naszą uwagę są za to w stanie przykuć osoby, przedmioty, które uważamy za piękne. Do niedawna tak właśnie porządkowałam świat – na to, co widzę jako piękne lub nie. Tych, którzy tak właśnie myślą, muszę zmartwić. Poprzez takie podejście można wiele przeoczyć. Gdyby Archimedes w chwili rozpoczynania kąpieli nie zwrócił uwagi na to, że gdy wszedł do wody, jej część wypłynęła, nie wpadłby na pomysł obliczenia ciężaru cieczy wypartej przez ciało i nie powstałoby prawo Archimedes'a. Obserwacja otoczenia, spostrzegawczość i uważność pomagają w poznawaniu świata. Warto o tym pamiętać na co dzień, ponieważ to, co w życiu najważniejsze, jest niewidoczne dla oczu. Potwierdza tę prawdę niesamowita książka – „Mały Książę” Antoine'a de Saint-Exupéry'ego, którą – według mnie – każdy powinien przeczytać.

Historia przyjaźni *Małego Księcia* z kapryśną różą uczy, że za postępowaniem przyjaciół mogą niekiedy kryć się oczekiwania, o których nie potrafimy nam powiedzieć. Bohater zirytowany kapryśnym zachowaniem róży uznał ją za niewdzięczną istotę. Nie zauważył bowiem, co jest prawdziwą przyczyną jej postępowania – róża chciała, żeby okazywał jej czułość i miłość. Bohater nie dostrzegł tego i niewłaściwie ocenił przyjaciółkę. Opisywana w książce sytuacja niezrozumienia się dowodzi, że to, co najważniejsze w przyjaźni, można poznać tylko sercem. *Mały Książę* rozumiał to po czasie, dzięki podróży i spotkaniom z lisem, które są decydujące w historii tego bohatera.

Lis uświadomił chłopcu, że to, co widzimy, może być jedynie zewnętrzną oznaką czegoś ukrytego głębiej. Nieufne zwierzę, z pozoru opryskliwe, skłoniło *Małego Księcia* do spotkań w tym samym miejscu i o tej samej porze. Po czasie ten rytuał stał się dla chłopca potrzebą. *Książę* uświadomił sobie wówczas, że nawyk zamienił się w przyjaźń. Dzięki lisowi przekonał się, że przebywanie ze sobą prowadzi do wzajemnego oswojenia się i rodzi odpowiedzialność. Zrozumiał, że jego róża jest tą jedyną oswojoną, za którą jest odpowiedzialny. Dostrzegł to, co niewidzialne dla oczu.

Z moich rozważań zainspirowanych lekturą *Małego Księcia* wynika, że prawdziwe piękno możemy zobaczyć tylko sercem. Niech ta nauka wynikająca z książki Antoine'a de Saint-Exupéry'ego będzie dla nas podpowiedzią, jak postępować wobec przyjaciół i innych bliskich ludzi na co dzień, aby to, co naprawdę jest w życiu ważne, nie pozostało niezauważone.

Wskazówki dla piszących artykuł

zob. Repetytorium z języka polskiego

Teraz egzamin ósmoklasisty, s. 106–112

- 1. Realizacja tematu wypowiedzi:** 2 p. – wypowiedź jest zgodna z formą wskazaną w poleceniu (artykuł), jest poprzedzona ciekawym tytułem, zawiera wszystkie elementy określone w poleceniu (wykorzystanie motta artykułu jako podstawy do rozważań o lekturze i naszych zachowaniach, zaciekawiający wstęp, zachęcenie do lektury *Małego Księcia*, przywołanie bohaterów literackich z lektury obowiązkowej, których zachowanie związane jest z głównym przesłaniem wynikającym z motta); uczeń w odpowiedni sposób odwołał się do wybranej lektury; wypowiedź jest w całości na temat.
- 2. Elementy retoryczne:** 5 p. – praca spełnia wszystkie wymagania na 5 p. (argumentacja pogłębiona, logicznie uporządkowana; argumenty odwołujące się do emocji, faktów i logiki, poparte przykładami).
- 3. Kompetencje literackie i kulturowe:** 2 p. – funkcjonalne wykorzystanie znajomości *Małego Księcia*; poprawność rzeczowa.
- 4. Kompozycja tekstu:** 2 p. – zgodna z formą wypowiedzi, wypowiedź spójna i logiczna, podzielona na funkcjonalne, graficznie wyodrębnione akapity.
- 5. Styl:** 2 p. – odpowiedni do treści i formy wypowiedzi, jednolity.
- 6. Język:** 4 p. – szeroki zakres środków językowych (różnicowana składnia, leksyka) umożliwiających pełną i swobodną realizację tematu.
- 7. Ortografia:** 2 p. – praca bez błędów ortograficznych.
- 8. Interpunkcja:** 1 p. – praca bez błędów interpunkcyjnych.

Zadanie 21. (0–20)

Wyobraź sobie, że możesz skłonić kogoś do zmiany postępowania. Napisz list do Balladyny i podziel się z nią swoimi przemyśleniami o pięknych uczynkach, które przynoszą człowiekowi prawdziwe szczęście. W wypowiedzi wykaż się dobrą znajomością dramatu Juliusza Słowackiego. Twoja praca powinna liczyć co najmniej 200 słów.

Przykładowe wypracowanie o charakterze twórczym – list prywatny

Gdańsk, 10.11.2019 r.

Droga Balladyno!

Pozwałam sobie na taki zwrot, mimo że się nie znamy. To znaczy Ty nie znasz mnie, bo ja miałem okazję Cię poznać. Czytałem wczoraj dramat, którego jesteś bohaterką, i się przeraziłem. Zastanawiałem się, co chciałbym Ci powiedzieć, gdybym mógł Cię spotkać i wpłynąć na Twoje losy...

Twoja historia zaczyna się bardzo dramatycznie. Zaślepienie, żądza władzy i zaszczytów, silne pragnienie poślubienia Kirkora popchnęły Cię do strasznych uczynków. Podczas zbierania malin w lesie pozbawiłaś siostrę życia. Potem, gdy już mieszkałaś w pięknym zamku Kirkora, wyrzekłaś się zrozpaczonej starej matki. Czy to możliwe, że dzięki temu czułaś się szczęśliwa? Mam wrażenie, że jednak nie... Po tak okrutnych czynach nie mogłaś się czuć dobrze – przecież nieustannie dręczył Cię niepokój. Wyrzuciłaś krzywdę nie tylko najbliższemu, lecz także sobie. Pozbawiłaś siebie samą możliwości bycia szczęśliwą, bo tylko piękne uczynki pozwalają osiągnąć ten stan. Wiem o tym, bo na co dzień jestem wolontariuszem fundacji, której celem jest pomoc osobom starszym, chorym, samotnym. Pomaganie innym przynosi radość. Nawet nie wiesz, jakie to miłe, kiedy starsza osoba, zupełnie nieznajoma, uśmiecha się do ciebie. Ile ciekawych opowieści usłyszałem, kiedy spędzałem z tymi ludźmi czas, przynosząc im zakupy, sprząając ich mieszkania. Tak właśnie poznałem panią Basię, która opowiedziała mi kiedyś o swoim życiu.

Początek jej historii trochę przypomina Twoją. Moja podopieczna z fundacji miała siostrę, Annę. Bardzo się kochały. Gdy były młode, w czasie wakacyjnej wycieczki poznały przystojnego młodzieńca, Krzysztofa, i obie zakochały się w nim bez pamięci. W ten sposób stały się dla siebie rywalkami – jak Ty z Aliną. Wybranką Krzysztofa została pani Basia. Jej siostra nie mogła się z tym pogodzić. Przestała się do niej odzywać, nie pojawiła się nawet na ślubie pani Basi.

Minęło kilka lat. Pani Basia dużo pracowała, nie miała czasu, by odwiedzać swoją mamę, z którą mieszkała siostra. Nawet gdy Anna zrozumiała, że brakuje jej siostry, i próbowała nawiązać kontakt, pani Basia była zbyt zajęta, żeby się spotkać.

Pewnego dnia otrzymała wiadomość, że Anna uległa wypadkowi i ma skomplikowane złamanie nogi, które będzie wymagało długiego leczenia. Ta informacja sprawiła, że pani Basia zobaczyła, jak bardzo odsunęła się od rodziny. Przez ostatnie lata nie próbowała naprawić relacji z siostrą, a wręcz zaniedbała kontakt ze swoją mamą. Postanowiła wtedy zrobić wszystko, by jej siostra odzyskała zdrowie. Dzięki staraniom pani Basi Anna trafiła do bardzo dobrego ośrodka rehabilitacyjnego, w którym poznała miłość swojego życia. Wszystko dobrze się ułożyło, więzi rodzinne zostały odbudowane.

Droga Balladyno, gdybyś wtedy nie zabrała Alinie dzbanka z malinami... Gdyby nie doszło do zbrodni. Pamiętasz moment, w którym Pustelnik powiedział Ci, że może wskresić Twoją siostrę? Wtedy jeszcze miałaś szansę na odmianę losu. Jak potoczyłoby się Twoje życie? Wiesz, że gdyby Alina została Kirkorową, nigdy by Cię nie zostawiła. Ani Waszej matki. Być może i Ty dzięki siostrze spotkałabyś miłość swojego życia, która uczyniłaby Cię szczęśliwą.

Twoja historia ma smutne zakończenie. Nie oceniam Cię, Balladyno, lecz żałuję, że losy Twoje i Twojej rodziny nie potoczyły się inaczej, na przykład tak jak u pani Basi. Twoja przygoda uczy, żeby wybierać dobro i dążyć do szczęścia poprzez piękne uczynki.

Bardzo serdecznie Cię pozdrawiam
Julek

Wskazówki dla piszących list prywatny

zob. Repetytorium z języka polskiego
Teraz egzamin ósmoklasisty, s. 149–155

- 1. Realizacja tematu wypowiedzi:** 2 p. – wypowiedź zgodna z formą wskazaną w poleceniu (list prywatny); zawiera wszystkie elementy określone w poleceniu (nawiązanie kontaktu z bohaterką dramatu Słowackiego, refleksje o wpływie dobrych uczynków na poczucie szczęścia, podjęcie próby skłonięcia jej do refleksji oraz wykazanie się znajomością dramatu); w całości dotyczy problemu wskazanego w poleceniu.
- 2. Elementy twórcze:** 5 p. – funkcjonalna narracja; logiczny układ zdarzeń; urozmaicona fabuła, w tym funkcjonalne wykorzystanie: czasu akcji, miejsca akcji, charakterystyki bohaterów, zwrotu akcji, puenty, retrospekcji; twórcze wykorzystanie treści *Balladyny* Juliusza Słowackiego.
- 3. Kompetencje literackie i kulturowe:** 2 p. – funkcjonalne wykorzystanie znajomości lektury obowiązkowej; poprawność rzeczowa.
- 4. Kompozycja tekstu:** 2 p. – zgodna z formą wypowiedzi (zawiera zwrot do adresata, wstęp, rozwinięcie, zakończenie, zwrot pożegnalny), wypowiedź spójna i logiczna, podzielona na funkcjonalne, graficznie wyodrębnione akapity.
- 5. Styl:** 2 p. – odpowiedni do treści i formy wypowiedzi, jednolity.
- 6. Język:** 4 p. – szeroki zakres środków językowych (zróżnicowana składnia, leksyka) umożliwiających pełną i swobodną realizację tematu.
- 7. Ortografia:** 2 p. – praca bez błędów ortograficznych.
- 8. Interpunkcja:** 1 p. – praca bez błędów interpunkcyjnych.

UWAGA: Przykładowe prace w poszczególnych kryteriach oceniono na maksymalną liczbę punktów. Szczegółowe zasady przyznawania punktów w obrębie poszczególnych kryteriów (realizacja tematu wypowiedzi, elementy retoryczne, elementy twórcze, kompetencje literackie i kulturowe, kompozycja tekstu, styl, język, ortografia, interpunkcja) dla wypowiedzi argumentacyjnych i twórczych podano w odpowiedziach do arkusza nr 1 (ze wskazówkami) na stronach 102–104.

